

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВЕДЕННЯ РЕЄСТРІВ КВАЛІФІКАЦІЙ

Тетяна Семігіна

м. Київ, Академія праці, соціальних відносин і туризму; Національне агентство кваліфікацій

Анотація

Ця розвідка окреслює практику різних країн та ЄС в цілому стосовно ведення реєстрів кваліфікацій і доходить висновку про існування трьох різних моделей реєстрів. Цей досвід який можна було б використати в Україні при визначенні наповнення та порядку ведення вітчизняного реєстру кваліфікацій.

Abstract

This paper outlines the practice of different countries and the EU in maintaining qualification registers and concludes that there are three different registry models. This experience that could be used in Ukraine in determining the content and order of maintaining the national qualification register.

Вступ

План заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки (затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 року № 1077) містить такі заходи, як: 1) створення і ведення Національного реєстру кваліфікацій, які офіційно включено до Національної рамки кваліфікацій; 2) створення і функціонування національного реєстру/ бази даних професійних стандартів, доступного онлайн. Статтею 38 Закону України «Про освіту» (2017) передбачено, що Національне агентство кваліфікацій (НАК) створює і веде Реєстр кваліфікацій. У 2019-2020 роках НАК — за підтримки Європейського фонду освіти – працював над впровадженням цих завдань. Ця розвідка має на меті окреслити досвід різних країн у веденні реєстрів кваліфікацій, який можна було б використати в Україні при визначенні наповнення та порядку ведення вітчизняного реєстру кваліфікацій.

Результати дослідження

В Австрії ведеться Реєстр кваліфікацій (Qualifications Registry) [1]. Завдання реєстру – зробити можливим співставлення, порівняння кваліфікацій у різних країнах ЄС та інших країнах, визначення їхньої еквівалентності. Внесено інформацію про кваліфікації, є інструмент для порівняння. Окремо подано перелік центрів, куди можна звернутися за оцінкою та підтвердженням кваліфікації

Якщо професія вважається регульованою, то реєстри сертифікованих фахівців ведуть уповноважені професійні асоціації. Наприклад, Асоціації психотерапевтів, на виконання законодавства про психотерапію, веде відкриті реєстри медичних психологів, клінічних психологів, психотерапевтів [2]:

Згідно із законодавством при визнання кваліфікацій під час процедури визнання кваліфікацій, отриманих за кордоном, анонімні дані щодо отримувачів кваліфікацій заносяться до бази даних Австрійського інтеграційного фонду і використовуються із статистичною метою [3].

Великобританія має Реєстр регульованих кваліфікацій (the Register of Regulated Qualifications) [4]. До реєстру вноситься структурована інформація про освітні програми та про організації, що їх забезпечують.

Реєстри осіб, що мають ту чи іншу професійну кваліфікацію, ведуть професійні організації. Ці реєстри можуть бути закритими чи відкритими. Приклад відкритого реєстру кваліфікованих осіб, розміщений на веб-сайті організації, що займається

охороною навколишнього середовища [5]. Для внесення до реєстру особа повинна відповідати певним критеріям і сплачувати щорічно 150 фунтів стерлінгів.

Гонконг має Реєстр кваліфікацій (Qualification Registry) [6], до якого вноситься інформація про (освітні) програми, програми, що передбачають можливості трансферу кредитів, а також сертифіковані центри присвоєння кваліфікацій. Є детальні інструкції для інституцій, які заповнюють базу

У **Данії** Міністерство у справах бізнесу (Danish Business Authority веде реєстр регульованих професійних кваліфікацій [7]. До нього включена інформація про те, які професії вважаються регульованими, якими є основні вимоги до професійної кваліфікації, куди слід звернутися за детальнішою інформацією, як подати документи на внесення до бази даних про осіб, що мають певну професійну кваліфікацію, тощо. Бази даних, до яких включено осіб, що мають певну професійну кваліфікацію, ведуть профільні міністерства або професійні асоціації (наприклад, Спілка ветеринарних медсестер).

У **ЄС** сформовано міжнародний реєстр власників Європейської професійної карти (поширюється на п'ять професійних кваліфікацій) [9]. Передбачає самозаповнення тим, хто подається на таку карту. Розглядається урядовою структурою тієї країни, на роботу в якій претендує заявник. Національні уповноважені органи вносять до реєстру результати розгляду заяви. Роботодавці та інші зацікавлені особи (наприклад, професійні асоціації) можуть перевірити статус особи в базі даних, якщо особа надає їм свій номер реєстрації в базі і деякі інші дані (ідентифікатори).

В **Естонії** ведуться так звані статuti професійного реєстру [13]. Вхід на єдиному державному порталі тільки за реєстрацією. Реєстр містить інформацію про професійні ради, професії, професійні стандарти, професійні сертифікати, професії, присвоєні виконавцем професії, обраної без проведення конкурсу, та органах, що присуджують професію. Інформацію вносять Професійна палата, професійні організації або суб'єкти, які видали свідоцтво про кваліфікацію.

У **Південній Африці** запроваджено досить розгалужений реєстр повних і часткових кваліфікацій [10]. У реєстрі відображені кваліфікації у прив'язці до Національної рамки кваліфікацій, освітні програми, де ці кваліфікації можна здобути, професійні саморегулювні організації (професійні асоціації).

Є також база даних тих, хто має сертифікат, що свідчить про належність до регульованої [11]. Перевірку належності можна зробити, тільки маючи номер такого сертифікату. Дані вносять професійні асоціації.

Російська Федерація має Реєстр відомостей щодо проведення незалежної оцінки кваліфікації [12]. Веде його «Національное агентство развития квалификаций», НАРК. До реєстру вносять детальні дані про осіб, які отримали сертифікати. Інформація передається центрами незалежної оцінки у ради з питань професійних кваліфікацій, ради передають інформацію до Національного агентства. Дані в реєстр вносяться НАРК. Ця база даних є відкритою. Дозволяє перепроверити інформацію за номером отриманого сертифіката. Окремо на сайті є перелік центрів, де можна пройти оцінку та підтвердження кваліфікацій.

У **США** у кожному штаті ведуться різні реєстри професійних кваліфікацій (Professional Qualifications Registry, PQ Registry). Вони стосуються регульованих професій, для допуску до яких потрібна ліцензія. Їх ведуть або місцеві виконавчі органи або професійні саморегульовані асоціації, яким делеговано право видавати ліцензії на певну професійну діяльність. Бази закриті, вільного доступу немає.

Наприклад, у штаті Масачусетс Департамент ранньої освіти та догляду веде реєстр професійних кваліфікацій [8]. Його призначення – це щорічна реєстрація/перереєстрація освітніх програм і викладачів (самозаповнення). Бази закриті, вільного доступу до інформації про реєстрації немає (зареєстрований викладач може роздрукувати інформацію про себе й надати потенційному роботодавцю про працевлаштуванні). Деякі

регіональні професійні асоціації, наприклад, лікарів-гастроентерологів у Флориді, мають відкриті бази.

Франція має Національний реєстр професійних сертифікатів (Répertoire national des certifications professionnelles) [14]. Згідно із національним законодавством про освіту метою цього реєстру є постійне оновлення інформації, доступної людям та підприємствам про дипломи та професійні звання, а також про кваліфікаційні сертифікати, що містяться у списках, складених національними спільними комітетами та професійними асоціаціями. Сертифікати, внесені до реєстру, визнаються на всій території країни. Тому ведення реєстру допомагає полегшити працевлаштування, управління людськими ресурсами та професійну мобільність.

Висновки

Проведений аналіз міжнародного досвіду дає підставити виокремити різні моделі реєстрів кваліфікацій:

1) реєстри кваліфікацій, куди вносять дані про отримувачів кваліфікацій, здобутих шляхом проведення незалежної оцінки у спеціальних центрах, акредитованих державним уповноваженим органом. Дані вносить сам орган або імітенти документів про професійні кваліфікації;

2) реєстри кваліфікацій, що належать до регульованих професій, де міститься інформація про власників таких кваліфікацій або окремі бази або лінки на сайти, що ведуться професійними асоціаціями; інформація є переважно умовно-відкритою, бо треба ввести ID сертифіката, щоб перевірити його справжність;

3) реєстри кваліфікацій, де міститься описова частина кваліфікацій, що дає змогу визначити еквівалентність кваліфікацій, отримати інформацію про те, де можна здобути кваліфікацію, де можна пройти професійну сертифікацію тощо.

Україна має обрати модель ведення реєстру кваліфікацій: які дані слід вносити до цієї бази, хто є суб'єктом внесення інформації і які рівні доступу до інформації матимуть різні користувачі. Наразі ведення реєстру кваліфікацій (переліку професійних стандартів, акредитованих кваліфікаційних центрів тощо) цілком відповідає сучасним тенденціям цифровізації українського суспільства і системи державного управління.

Список використаних джерел

1. <https://www.qualifikationsregister.at/en/>
2. <http://psychotherapie.ehealth.gv.at/>
3. https://www.bmeia.gv.at/fileadmin/user_upload/Zentrale/Integration/Berufsanerkennung/AuBG_englische_Sprachfassung.pdf
4. <https://www.gov.uk/find-a-regulated-qualification>
5. <https://www.claire.co.uk/projects-and-initiatives/qualified-person-register>
6. <https://www.hkqr.gov.hk/HKQRPRD/web/hkqr-en>
7. <https://danishbusinessauthority.dk/check-professional-qualifications-first-provision-services>
8. <https://www.eec.state.ma.us/PQRegistry/>
9. https://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/european-professional-card/index_en.htm#shortcut-7
10. <https://www.saqa.org.za/registration-qualifications-and-part-qualifications>
11. <http://pbdesig.saqa.org.za/search.php?cat=designation>
12. <https://nok-nark.ru>
13. https://www.eesti.ee/rus/uslugi/grazhdanin/haridus_jateadus/minu_kutsetunnistused1
14. <https://certificationprofessionnelle.fr>